

УДК 7.011.26(477)

Косаківський В. А. Комплексне фольклорно-етнографічне та історико-географічне дослідження народної культури подолян на початку ХХІ століття (на прикладі окремих населених пунктів) / В. А. Косаківський // Центри народної творчості та культурно-освітньої роботи України: Тези за результатами Всеукраїнської науково-практичної конференції директорів центрів народної творчості та культурно-освітньої роботи України.- Вінниця:ТОВ «Консоль» 2015 р. – С. 79-81

Косаківський В. А.

Кандидат історичних наук, доцент кафедри філософії, соціально-політичних дисциплін та етнології інституту історії, етнології і права Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського, етнограф, фольклорист

КОМПЛЕКСНЕ ФОЛЬКЛОРНО- ЕТНОГРАФІЧНЕ ТА ІСТОРИКО- ГЕОГРАФІЧНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ НАРОДНОЇ КУЛЬТУРИ ПОДОЛЯН НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

(на прикладі окремих населених пунктів)

Особливо активними, а відтак і результативними на даний час є фольклорно-етнографічні дослідження духовної та матеріальної культури мешканців Поділля. Основними установами, які проводять такі дослідження на Поділлі є: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Рильського (ІМФЕ), Національний музей народної архітектури та побуту України, секція етнології кафедри філософії, соціально-політичних дисциплін та етнології ПЕП ВДПУ ім. М. Коцюбинського, Вінницький обласний краєзнавчий музей та Вінницький обласний центр народної творчості.

У 2003 р. у ВДПУ ім. М. Коцюбинського проведено Міжнародну конференцію «Народна культура Поділля в контексті національного виховання». За результатами конференції опубліковано науковий збірник, на сторінках якого вміщено матеріали про різні аспекти розвитку матеріальної і духовної культури подолян. Цей та ряд інших збірників видрукувано у тісній співпраці науковців ВДПУ з обласним центром народної творчості. У 2005 р. світ побачила збірка наукових праць «Матеріали до етнології Поділля: польові дослідження» у якій вміщено статті переважно молодих вінницьких народознавців. 2008 р. у Вінниці проведено Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Подільське традиційне ткацтво» та видано збірник матеріалів. Обласним центром народної творчості у 2009 р. видано довідник «Народні майстри Вінниччини» у якому зібрано

та систематизовано відомості про самодіяльних і професійних митців та народних майстрів нашого краю. Ряд етнографічних матеріалів вміщено на сторінках 3-го і 4-го випусків «Подільської старовини», виданих Вінницьким обласним краєзнавчим музеєм.

Разом з тим, не дивлячись на значну кількість етнокраєзнавчих досліджень Поділля, більш вагомим, а відтак результативнішим на сьогодні є комплексний підхід при вивченні одного населеного пункту. Саме в комплексі потрібно вивчати особливості природи, топоніміки, археології, історії, етнографи, демографії, фольклору, музикознавчі і мовознавчі питання тощо. Таке міжгалузеве поєднання під час дослідження одного населеного пункту, дає повну і різносторонню картину культурно-історичних процесів на мікрорегіональному рівні.

Починаючи з 2000 р. на Поділлі вже реалізовано чотири масштабних проекти по комплексному дослідженню окремих населених пунктів. Для успішного проведення такої роботи до участі у них були залучені науковці різних галузей з Вінниці та Києва: географи, археологи, історики, етнографи, фольклористи, мовознавці, музикознавці, архітектори, краєзнавці тощо. Залучення до співпраці фахівців вузьких спеціальностей дало можливість у комплексі більш якісно розглянути увесь аспект питань пов'язаних з вивченням конкретного населеного пункту і створити цілісну картину про нього. Практика попередніх років свідчить, що напрям наукового дослідження обраний нами дає позитивні, вагомі та цікаві результати. Наслідком проведених досліджень є три колективні монографії: «Одвічна Русава (етнографія та фольклор с Стіна на Поділлі)», «Буша: природа, археологія, історія, етнографія та фольклор сіл Бушанської сільської ради» присвячена селам Буша, Дорошівка, Слобода-Бушанська та хутору Держанка та «Легенди з-над сивого Бужка: природа, археологія, історія, етнографія та фольклор сіл Митинці, Хотьківці, Вереміївка і Заруддя Красилівського району на Хмельниччині»

Наразі підготовлено до друку чергову колективну монографію, яку присвячено дослідженням природи, археології, історії, етнографії та фольклору сіл Северинівка, Голубівка і Хатки, які відносяться до Северинівської сільської ради Жмеринського району на Вінниччині

Отже, зробивши короткий огляд основних досягнень з комплексного етнокраєзнавчого вивчення Поділля, які сталися на початку ХХІ ст., слід зауважити, що така праця хоч і триває недовго, але є плідною і дала гарні результати. Перспективним, на наш погляд, є саме комплексний підхід у фольклорно-етнографічному й історико-географічному вивченні окремого населеного пункту. Яскравим підтвердженням цього є проведені експедиції та колективні монографії видрукувані за їх результатами.